

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

з Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік: зі щоденною
виплатою 7 доларів, або 12
рублів; з виплатою двічі
в тижні 5 1/2 долара, або 10
рублів; з виплатою що субо-
ти 4 1/2 долара, або 9 рублів.
Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

»Виреш ми очи і душу ми виреш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.« — З Руслановх псалмів М. Шашкевича

Виходить у Львові що дня
крім неділь і руских свят
о 5 1/2 год. пополудни.

Редакция, адміністрація і
експедиція «Руслана» при ул.
Оссолінських ч. II. (партер)
(Фронт від ул. Тихої). Експе-
диція місцева в Агенції
Соколовского в пасажі Гавс-
мана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженя.

Рекламації неопечатані в
вільні від порта. — Оголо-
шеня звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесеня по 30 сот.
від стрічки.

До чого змагають Німці в Австрії?

(X) Німецько-чеський спір, котрий не дав чеському соймови розпочати законодавчої роботи, є так запутаний, що не так легко розібрати, по чій стороні вина. Звичайно німецькі дневники представляють Німців невинними овечками, на котрі накидають ся хитрі Чехи і бажають їх знищити а бодай згнобити. А навпаки знов чеські дневники звалюють всю вину на німецьку обструкцію, котра в соймі спинила всяку роботу, а тепер навіть не допустила до уконститування сойму, до вибору кр. виділу і соймових комісій, та до ухваленя бодай бюджетової провізорії. Тимто цікаве буде почути голос безіменного члена палати вельмож відсуненої доволі на бік від народно-політичних спорів, оповіщений у віденській кореспонденції Zentrum з наведеним в горі наголовком.

Мадяри бажають після признання посла Барабаша, пише сей член палати вельмож, забезпечує свої домаганя що до незалежності, як довго обставини у Відні не змінять ся в некористь незалежнім. Такий настрій духа панує також між Німцями в Австрії, а особливо між Німцями в Чехах. Они не знають, що їм може принести близша, або дальша будучина і тому настають на сповненє своїх домагань, котрі також обчислені на народно-політичну незалежність. Чеські Німці зрозуміли, що они на довгий час не зможуть відрозити

переведеня виборчої реформи в чеськім соймі. Они обчислюють, що всяка зміна в дотеперішній виборчій системі ослабить ще більше їх становище яко меншости, а становище їх національних противників, котрі доси є значно покритивдені, зовсім природно скріпить. Они знають також, що в посольській падаці не зможуть доси удержати свого дотеперішнього верховладного становища, що й тут конечно проявить ся зміна неприродних відносин штучно піддержуваних. На ті можливости бажають отже Німці приготувати ся заздалегідь. Тим можна пояснити їх теперішню завзяту боротьбу, якою бажають досягнути і за всяку ціну вимусити сповненє їх домагань. Сего однак можна сподіватись, наколи будуть усунені перепони, які стоять в дорозі здійсненню домагань.

Німці числять на се, що залитавске пересиленє вимагає скупленя сил в Австрії, а се скупленє сил можна лише тим способом досягнути, наколи буде поладжений народно-політичний спір бодай що до головних точок. Вигляди Німців на корисну для них розвязку сего спору є розмірніліпші, наколи ся розвязка відбуде ся директаторским способом, то значить, коли сю розвязку возьмуть у свої руки бюрократичні чинники, котрі хилять ся до німецького становища в значній мірі і тим більше рішучо стануть на тім становищі, чим менше буде їх спиняти парламентарна контроля. Колиж раз буде проголошена розвязка, так числять собі Німці, тоді би Славяни, а особливо Чехи

піддали ся з конечности сій vis major.

Тимто опір Німців в Чехах змагає ся до того, щоби спиненєм діяльности чеського сойму довести також до застанови парламентарної машини в державній радї, а сям способом довести до сего першого услівя бажаної позапарламентарної розвязки національно-політичного питання. Чеські послы повинні отже якраз тепер дуже поважно застановити ся над тим, не оглядаючи ся на хвилевий настрій і відповідно тому уложити в теперішнім труднім положеню спосіб поступованя. Нехай отже пильнують ся, щоби не попали в сітку німецьку.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Міністер Жачек виїхав в понеділок до Праги на нараду з чеськими сторонництвами. Також і др. Шрайнер удав ся вчєра з порученя бар. Бінерта до Праги.

Ісфруцкі дневники звіщають, що бар. Бінерт заявив рішучо христ.-суспільним послам, що правительство не предложить до санкції закона Коліско-Аксман з огляду на §. 6. державного закона про народні школи. Вість та викликала велике обуренє серед Німців. Др. Люеґер скликає на 9. с. м. нараду всіх німецьких сторон-

Я. Біленький.

Гетьман Іван Мазепа в чеській літературі.

(Дальше).

В „Полтаві“ каже Марія подібно:

„Семю
Стараюсь я забить мою.
Я стала ей въ позоръ; быть можетъ
(какая страшная мечта!)
Моимъ отцомъ я проклята.
А за кого?« (238)

Одержавши таке запевненє любови зі сторони Марії втаємничав її Мазепа в свої пляни.

„Všec tedy rozhodná, že bila
[hodina;
předčasně, že došlo dilo naé,
to zradou neslychanou! Budem bit
se za svou Ukrajinou;

Jo sam co celý věk na straži stál
cítě se vtělenou dnes Ukrajinou —
podstupim dávno přípravený
[boj!“ — (124)

Пушкин каже подібними словами звирювати ся Мазепі перед Марією.

„Давно замыслили мы дѣло;
Теперь оно кипитъ у насъ.
Благое время намъ приспѣло
Борьбы великой близокъ часъ.
Но независимой державой
Украинѣ быть уже пора, —
И знамя вольности кровавой,
Я поднимаю на Петра.“ (236)

Чей ті порівняня подібних місць і висловів, або такий самий хід думок можуть нас впевнити о спорідненю „Полтави“ з драмою „Ivan Mazepa“.

Врлив Рилєва і Пушкіна на творчість Фрича, як бачимо тепер перепровадивши докладну аналізу, є значний, але не переходить у сліпе наслідованє і зовсім не зменшає стійности нашої драми; мимо запозиченя сюжету, мотивів і ситуацій є сей твір вповні оригінальний. Можливо навіть, що сей случай, що Фрич міг найти взори у так визначних поетів, як Рилєв і Пушкін, котрі знали Україну і її жите лучше від нього, поміг йому до гарнійшого викінченя твору. Як би не ті первозори, Фрич може не зумів би віднести ся так вряхильно до України, не утворив би так викінченого і стійного з огляду на естетичні прикмети твору.

Висказавши гєнезу твору, жєрєла історичні і літературні впливи, пояснивши становище поєта у відношеню до України, єї бувальщини і Мазепи, остає нам лише заговорити ще про літературну стійність драми.

Автор назвав свій твір трагедією, хоч він і не має може всіх прикмет трагедії. Се однак радше драматичний образ, ніж драма уложена на підставі сучасних технічних і естетичних вимог. Героєм є Мазепа і коло нього групують ся всі дєві особи; він є немов осередком всіх подій, що збувають ся на сцені. Ся драма не є приладжена до вистав сценічних, а вже в кождім случаю треба би деякі зміни поробити, щоби її до вистав приладити. Автору вєлажало більше на тім, щоби написати стійний твір літературний, щоби представити читачеві Мазепу історичного враз із єго надїями і терпіннями, гетьмана, що по довголітній, вірній службі зраджує цареві, ворогови України.

Автор, сам революционер, зображує повстанє на Україні. Єму ходить отже о се, щоби вірно представити події і він старає ся о се, щоби опише народнього руху проти насильства виїшов можливо найпластичнійше, як найкориснійше для гноблених і повстаючих щоби керманича повстаня змалювати героєм.

Дійсно представляє Фрич Мазепу вірно, що правда ідеалізуючи єго подекуди. Фрич старає ся все сильно заакцентувати єго обставину, що Мазепа не є розпусником, злочинцем. Тому вже і задалегідь вкладає в уста Марії Кочубєївної слова, що мають характеризувати її пізнійшу любов до гетьмана, мають пояснити, чим він був їй так дорогим. Марія ще не знає Мазепи, а вже тужить за ним, рада єго пізнати. Ось она і каже:

„Neznám, znám! —

Co Ukrajinska písně, slavu jeho znám
on duchem, činem nám tak přibuzý,
on pěvec, bohatýr náš; aj to postačí
naplnit křestnou jeho dcerku hrdostí,
a dívku mladou touhou, konečně ho
[znát“ (9)

Марія любить співачку народнього, богатира. Фрич бере в оборону Мазепу перед закидом, що він сирив Полякам, та для того головно зрадив царя, немов би гетьман не розумів політичної ситуації, дав обмотатись зрадливими сїтями польськими і хотів запродати Україну Польщі. Тому велить Мазепі сказати:

»Mrsim, podvolil sem se uloze,
ač podle pravdy, stejně zhoubný nám
tam tech jak Tatar sám. — Moskal ted
[zhoubnější,

nuž rázem na něho!« —

(Дальше буде).

ництв в цілі занятя спільного однодушного становища в тій справі.

В Любляві відбудуться 17. с. м. збори мужів довіря словінського народного сторонництва з Каринтії, Країни, Гориції, Триесту і Істриї, на яких має бути засноване всесловінське народне сторонництво.

N. fr. Presse звіщає, що на послуханю у цісаря довідав ся Кошут, що заіменоване кабінету з посеред членів сторонництва незалежних є наразі неможливе. Імовірно полагода пересилена відбуде ся в сей спосіб, що буде іменований безбарвний кабінет, який має прямувати до удержання коаліції і переведення виборчої реформи або розв'язання союму. З кругів сторонництва незалежних заявляють, що настрої в сторонництві дуже войовничий і грозять, що двірські круги разом з Кораною і міністрами забувають, що парламент має також голос і не ухвалить військових кредитів. В понеділок по полудни відбула ся нарада в мешканю Кошута, в якій крім многих визначних членів сторонництва взяв участь також гр. Аппоні. Предметом наради була тактика в союмі. Як зачувати, ухвалено проти попереднього наміру заявити ся проти відрочення палати, що означає, що сторонництво незалежних рішило намірену перед тим акцію на разі здержати. Вечером зібрало ся сторонництво незалежних на нараду. Кошут визначив в довшій промові, що не повело ся єму переконати Корону в хосен свого становища, але переговори ще не зірвані. Сторонництво незалежних прямує тепер до здобуття економічної самостійности. Однак виборча реформа мусить бути переведена не лише тому, що Корона сего бажає але також, позаяк є она одною з точок давньої програми сторонництва незалежних. Предкладав сторонництву, щоби не відрочувало союму 5. с. м., щоби не ведено мериторичної розправи над пересиленом а занято ся внутрішніми справами союму, вибором віцепрезидентів в місце уступивших. Підчас розправи домагав ся п. Раткай від президента союму нагани для д-ра Векерлього за его послідню промову. Кошут взяв в оборону Векерлього, кажучи, що коаліція вправді не єствує, але Векерль мав право промовляти. Вкінці ухвалено внесення Кошута, щоби союму не розв'язувати 5. с. м. та щоби слідує засідане відбуло ся аж 8. с. м.

Президент палати Юст прийняв депутацію угорської корпорації промисловців, яка вручила єму петицію о основане самостійного банку. Юст висказав радість, що цілий нарід від Карпат до Адриї домагає ся економічної самостійности Угорщини, бо без неї мусіла би Угорщина за першим ударом упасти. Сторонництво незалежних з Кошутом на чолі рішене бороти ся о економічну незалежність яко більшість чи меншість, яко правительство чи опозиція.

Nar. Listy подають, що вість про оголошене нового кравого статута в Босні і Герцоговині є за вчасна. Зміни, пороблені в статуті не одержали ще згоди обох правительств.

Про відносини укр.-руського клубу держ. ради до Славянського Союзу промовляв, як звіщають з Черновець, п. Василько в Розтоках на великім народнім вічу і поясняв, длячого не послідувала доси злука тих клубів. Між иншим говорив пос. Василько:

Опозиція руских послів з Галичини викликана сумними відносинами, які там панують в культурних і народно-господарських відносинах, так що тепер крім Поляків всі інші австрійські Славяни стоять в опозиції проти правительства бар. Бінерта. Одначе сю опозицію Русинів не треба уважати яко вираз спільних інтересів руского народа з Чехами і Словінцями. До того треба би, щоби Чехи і Словінці змінили свою народну політику супроти Русинів і вступали ся за культурними, народними і народно-господарськими домаганнями Русинів і їх рівноправностю. Бесідник сумніває ся, щоби дійшло до того і длятого на его погляд нема надії, щоби рускі послы вступили до Слав. Союзу. Пос. Василько заявив, що з огляду на угорське пересилення Русини будуть всіма способами піддержувати діяльність законодавчу держ. ради, бо всяке пособлюванє мадярській верховладі доводить до запропашення руского населення в Угорщині. Се мотивоване звертає ся проти обструкційних змагань Сла-

вянського Союзу і инших сторонництв, котрі піддержують обструкційні змаганя.

В справі законодатної діяльности держ. ради звіщають знов з Любляни, що там п. Шутершїч промовляв про політичне положенє на зборах „Селянського Союзу“ і назвав се положенє критичним. Чи державна рада, котра збере ся 20. жовтня, буде роботяща, годі ще нині сказати. Про се рішать славянські сторонництва зєдинені в Слав. Союзі, коли зберуть ся у Відні. На всякий случай словінські послы будуть однодушно поступати з чеськими послами, щоби тим сповниги свій обовязок. Можна жаліти над заостренем національних спорів, із становища загалу, але з тим положенем повинно числати ся правительство, а також всі сторонництва. — Національне гнобленє приневолює всіх Славян в Австрії, дбати передовсім про свої справи. Імовірно вплине на політичне положенє намір заснованя всесловінського сторонництва. В Любляні мають відбути ся дня 17. с. м. збори словінських мужів довіря з Каринтії, Гориції, Триесту і Істриї і Словінського селянського Союзу в Стирії та христ. словінського Союзу з Каринтії. При сій нагоді має заязати ся Всесловінський Союз. Геферат виголосить др. Шутершїч. На сі збори мають прибути всі словінські послы.

Галицький сойм.

На 46-ім засіданю з дня 4. жовтня розвинула ся довша розправа над справою дотації для зємного фонду на дренаванє селянських ґрунтів. Референт п. Горайський по думці внесеня п. Кендзьора предложив, щоби сойм призвачив на десятилітє від 1910—20 дотеперішню дотацію 200.000 корон річно.

п. Куровець домагає ся підвищення на 300.000 корон, а пп. Винничук і Сандуляк на 400.000 кор. Ухвалено у висоті предложенї референтом.

Відтак сойм приступив до вибору члена комісії водної в місце п. Олесницького і вибрав п. Куровця.

При звіті правн. комісії про внесенє що до поправки битю органістів і дяків промовляв пос. Тим. Старух про страшне положенє дяків, котрих справа повинна бути вже раз полагоджена.

До голосу в тій справі записало ся більше бесідників. Генеральними бесідниками вибрані пп. Содомора і Сеник. Перед промовами тих бесідників маршалок о 2. год. замкнув засіданє, щоби дати їм час приготувати ся.

47-ме засіданє дня 5. жовтня почало ся 1/2 11. год. відчитанем інтерпеляцій і внесенє.

Інтерпеляції поставили послы Антін і Тимотей Старух в справі надужитя жандарма з постерунку Устрики долішні через проколенє господаря Семка Новицького з Соколової Волі, повіт Ліско, пос. Олесницький в справі уконституованя громадської ради в Миколаєві над Дністром і народної школи в Брикулі старій (пов. Теробовля), пос. Король в справі виборів до громадської ради в Батятичах (пов. Жовква).

Нагле внесенє поставив пос. др. Левицький о запомогу для громади Книгиничі задля шкоди наслідком пожежі.

Правт. комісар Чежовский відповідав на інтерпеляції послів Олесницького, Макуха, Старуха і Трача. На інтерпеляцію п. Трача в справі дикого сплаву на Черемоші горішнім, заявив заступник правительства, що фондация гр. Скарба мала дозвіл на сплав, але тепер сплавлювати косівське староство заборонило, а за шкоди, пороблені в літах 1907-ім і 8-ім заплатила фондация 1779 кор. і 9419 кор. Міністерство дозволило сплавлювати ще і сего року, але лише виїмково, бо набирані засоби дерева булаб инакше забрала вода.

По виясненю п. Лясковського яко председника адмін. комісії що до звіту про внесенє о зачинюванє шинків в неділі і свята приступлено до дневного порядку.

Правительственну предлогу з правительственным начерком закова про увільненє податку особисто-доходого від додатків, що підлягають компетенції кравого законодавства відслано до комісії бюджетової. Закон про зачисленє громади Усте сільне в пов. Бохня до місцевостий, які підлягають громадському закову з 3. липця 1896, ухвалено у всіх трех читанях.

До комісії кравого господарства відслано внесенє пос. Паїгерта в справі рефакції для залізничних транспортів спиритусу призначеного до вивозу в альпійські краї, а до шкільної комісії внесенє пос. Соболевського в справі ревізії шкільного закова з дня 24. цвѣтня 1894 року, в справі рівномірного розкладу шкільних тягарів на всі громади та увільненя від зобовязань тих громад, котрі закон накладає з того титулу, що они здавна єствуєть...

Відтак ведено дальшу розправу над звітом правн. комісії про внесенє п. Стояловського о поправу битю органістів і дяків.

Генер. бесідник против п. Содомора зазначив, що вже тепер є кілька церков навіть парохіяльних, що нема кому в них співати, а вірні приневолені вдоволяти ся цвѣрінканем воробців. При нужді, в якій живють дяки, они хоплять ся хиба страйку. Селянські послы противні оплачуваню церковної служби з кр. фондів, а домагають ся, щоби сей тягар переняв релігійний фонд.

Пос. Сеник (генер. бесідник за) відпирив докір звернений на попереднім засіданю лично прота него і проти всего катол. духовенства п. Старухом що до поступованя з органістами і дяками. Дяки були першими поверами просвіти, учили в дяківках а громада давала престації в натурі. Сї престації перейшли відтак на шкільний фонд, а дяки попали в нужду. Бесідник представляє наслідки, які би вийшли із страйку дяків, о чім говорив попередній бесідник. Служби Божі не моглиб відбудувати ся. Органісти і дяки мають 200 днів в році вивовнених обовязками церковними. На останку виїс він резолюцію з зазивом до правительства, щоби в порозуміню з міродатними властями церковними як найшвидше новелею до державного закова з 8. мая 1874 або окремим законом признало дяків і органістів функціонарями церковними та управило їх права і обовязки.

Пос. Т. Старух у фактичнім спростованю збивав виводи о. Сеника і заявив, що він не виступав зовсім проти загалу духовенства а вразно вказував, що духовенство не може удержувати дяків задля нестяганя громадами одвітної конкуренції. Колиж о. Сеник що иншого вчитав в стенограмі, то видно, що він тупий ученик.

Ся замітка обрушила о. Сеника і він в справі особистій доказував, що він не тупий ученик, бо скінчив народну школу, гімназію і університет, чим пос. Старух як жандарм не міг повелічати ся.

Референт бар. Бруїцький впевняв, що не можна сподівати ся, щоби тягар удержавненя дяків перебрала на себе держава та вказав на необхідність переміни приватно-правного відношеня церковної служби до парохів. Принято резолюції комісії разом з додатковою резолюцією о. Сеника.

Відтак над внесенем пос. Незабітовського ім. бюджетової комісії, щоби в полагоді наглих внесенє послів Ст. Г. Баденього і Салї уділити погорільцям Радехова і Лопатина запомогу в сумі 6.000 кор., розвинула ся над тим широка дискусія. Пос. Старух домагав ся уділення запомоги в сумі 6.250 К, а пос. Куровець 10.000 К, заступуючи при тим, чому бюджетова комісія доси не виступила ще з внесеннями в справі Довгого войнилівського, яке погоріло ще торік. Пос. Думка заявив, що буде 7.000, а пос. Винничук вносив дати 8.000 корон.

Всі ті внесеня належно поперто, а маршалок висловив радість, що єго виборчий округ тішить ся такою симпатією в палаті. В голосованю удержало ся внесенє комісії.

(Докінченє звіту подамо завтра).

Шкільна комісія наслідком уступленя пос. Райского із становища председника, вибрала нового председника пос. Бандровського, а заступником председника пос. Вер-

щинського (на місце п. Півніського, що виступив з комісії).

Начерк зниження prestaцій на платні учителів народних шкіл:

В торік поручив сойм кр. виділови, щоби зібрав з кр. шк. радою дані, які відносять ся до всіх зобовязань, що тяжать на громадах і двірських обшарах на удержане учителів народних шкіл і щоби предложив соймови внесення що до зрівняня сих тягарів. Ходить о внесення тих prestaцій, що черевиспують 6% додатків до непосредних податків. Се рішенє сойму передав кр. виділ кр. радї шк., щоби помогла ему зібрати дані, потрібні до обчисленя фінансового ефекту і щоби подала ему свої замітки що до задуманої зміни закона. Краввий виділ поручив рівночасно в своїм обягу, зібрати потрібні дані на основі власних актів і рахунків.

Дослідч показали, що в разі зменшеня prestaцій на учительські платні, з добровільних зобовязань до 6% непосредних додатків, вийшло си зменшенє: в prestaціях, складаних в виді додатків до податків в сумі 300.563 кор.; в prestaціях, плачених готівкою в сумі 142.776 кор.; а в prestaціях, *складаних натуральними в сумі 32.000 кор.; разом 475.338 кор.

Кр. шк. Рада не предложила в сій справі свого звіту, але кр. виділ прийшов до п. реконалїя, що вислід, на основі обчислень, які виказують зменшенє в приходах краввого фонду в сумі до пів мільона корон, доволї поясняє начерк з фінансового становища. А що кр. шк. рада не предложила своїх внесенє в сій справі, обмежив ся кр. виділ поки що на сїм, що подав сей вислід до відома сойму. Краввий виділ, яважав одначе своїм обовязком зазначити при сій нагоді, що навіть, коли би кравва шкільна рада видала прихильну опінію про начерк, то він не міг би поки що з огляду на стан краввих фінансів і з уваги на зріст нормальних видатків шкільного бюджету на 1910 рік о 2 1/2 мільона корон понад дотеперішні видатки, заявити ся за переведенє такого начерку, який спричинив би нове обтяженє бюджету о пів мільона корон річно.

Крім того сойм майже кожної сесії знижує сільским громадам prestaції, коли они внесуть петиції, поперті краввим виділом, або кр. шк. радою; згадані власти і сойм узяглядює лише сї громади, що задля висших добровільних зобовязань перетяжені шкільними додатками понад свою фінансову спроможність.

Хросимо вігхобити передплату.

Новинки.

— **Календар.** В четвер: руско-кат.: Теклі первомуч.; римо-кат.: Юстиви д. — В пятницю: руско-кат.: Евфрозини, Паф.; римо-кат.: Вінк., Бригіди.

— **На будову руского театру у Львові** зібрано в третім чвертроді 1.163 К 70 с. Загальна сума зібрана доси на ту ціль виносить 314.275 К 01 с.

— **Із Станиславова** доносять: Звичайні загальні збори філії Руского Тов-а педагогічного в Станиславові відбули ся дня 29. вересня. Зборам проводив інж. Мпрон. По відчитаню протоколу і переведеню дискусії над звітами приступлено до вибору нового виділу. Головою вибрано вдруге проф. Льва Гаванського. До виділу ввійшли: інсп. Навродкий (містоголова), проф. Павлюх (касир), проф. сем. Будзівський і Чайківський Юліян (секретар). Заступниками вибрано: д-ра Яновича і адв. канд. Стасинця.

— **Нова учительська семінарія.** Міністер віроісповідань і просвіти призволив на основанє в місті Чорткові державної семінарії учительської мужескої з польскою і рускою мовою викладною з початком року шкільного 1909/10. Отворене тої семінарії а іменно приготовляючої кляси і I курсу наступить в половині сего місяця.

— **„Буковинська Торговля“.** Дня 27. м. м. відбули ся в черновецькім „Народнім Домі“ збори товариства „Буковинська Торговля“. Цілю сего товариства є засновати в Чернівцях гуртовний склад для всіх буковинських крамниць. І тому то на сих зборах „Буковинської Торговлі“ ухвалезо розіслати до всіх буковинських крамниць листи з запитанєм, кільки они потребують для своїх склепів товарів, щоби після того можна засновати в Чернівцях велику „Буковинську

Торговлю“, гуртовий склад для всіх буковинських спідкових і приватних крамниць. Дальше ухвалено скликати зїзд всіх купців і крамарів на слїдуючі збори „Буковинської Торговлі“, які відбудуть ся мабуть вже небавом, щоби знати, чи варта і чи можна вже отворити гуртовний склад для бук. крамниць.

— **9 мільонів корон** річно видає населене Галичини на судові процесї. У всіх інших краях Австрії разом нема тільки процесів і волокитства по судах, що в Галичині. Статистика з 1906. року виказує, що в тім році внесено 728.043 „багательок“ (до 100 К), коли у всіх інших коронних краях Австрії вилинуло 404.445 „багательок“. (Для порівняня наводимо число населеня: в Галичині кругло 8 мільонів, а в інших краях Австрії 20 міль.) Жалоб провізорияльних внесено в 1906. р. 20.002, а в решті країв Австрії 7.676. „Писківок“ впливаю до судів в Галичині кругло 900.000, а в інших австрійських краях всего разом 530.400. Числячи видатки в першім випадку по 6 К, в другім по 20 К, а в третім по 4 К, дістанемо близько 9 мільонів корон, які убога Галиція видає річно на судові процесї. Чи серед таких обставин може бути гаразд между людьми? Очевидчо, що до процесів причиняє ся головно пиянство і если его не викоринить ся, то нема бесїди про усуненє волокитства по судах.

— **Холера в Києві.** Від 21. серпня до 16. вересня ст. ст. зслабло в Києві на холеру 40 осіб, а померло 15.

— **В справі виборчої реформи соймової** на Буковині була вчера у міністра внутрішних справ депутация буковинських Жидів з просьбою о утворенє жидівської курії. Міністер заявив, що не може згодити ся на окрему жидівську курію, бо після основних законів віроісповіданє не можати впливу на права і обовязки політичні. Але можна будє зазначити Жидам репрезентацию иншою дорогою.

— **Убийник Штофів перед судом.** Оноді розпочала тя перед львівским судом присяжних, кар на розирава против Федька Давидяка, котрий в листопадї м. р. убив Шулима Штофа, шинкаря „під слоном“ і его жінку а відтак щез без слїду і так зручно затер слїди за собою, що лиш з великим трудом і майже случайно удало ся комісареві львівської поліції п. Лукомському, викрити дійсного виновника і его арештувати. Давидяк має лїт 23, єсть гр. кат. обряду і родом з Рудник, жидачівського повіта. Він украв був у Станіслава Федорака з Кулачковець папери і на їх основі виробив собі у Львові книжку службову на імя Федорака і під тим іменем служив у Львові. До розправи покликано 27 сьвідків. Розправу веде ст радник др. Берсон, обжаловує заступник прокуратора др. Перадкий, а боронить адвокат др. Солянський.

На нинішній розправі оборонець обжалованого поставив внесенє переслухати ще багато сьвідків, а трибунал по 1-годинній нараді прихилив ся до сего внесеня і відročив розправу, яка відбуде ся мабуть в слїдуючій каденції присяжних судїїв.

— **Вармундияда.** Усунений з інсбруцького університету звїсний аферист проф. Вармунд дістав посаду на німецькім університеті в Празі. Однак міністерство просвіти не дозволило ему викладати в сїм курсі. Тепер „Bohemia“ доносить, що ирательство переговорює з проф. Вармундом що до его спенсионованя, на що Вармунд годить ся, але жадає високої емеритури.

— **Жіноча ноша** на зимову пору що до краски не буде одностайна, бо між фабрикантами не прийшло до згоди. Попри фіолетну краску будуть сукні також краски бронзової, червоної, зеленої, а навіть жовтої. Сукні будуть шарші і коротші, а з тим вже ся старанійший вибір черевиків і пончо. Чорні і рожеві трикоти заступить галька. Жакети будуть глубоко витинані, щоби видко було туалету. Футра не перестануть бути модними; соболї, срібні лиси і сеальскіни будуть як давнійше дорогі. До сукні мусить бути відповідний капелюх. Модний капелюх виглядає подібно як напольський з великим крисами, з обох боків відогненими в гору. Пера до капелюха з домашнього дробу.

— **Дрібні вісти.** На львівским університеті можна вписувати ся до 9. с. м. Від 11. до 16. с. м. лише за дозволом деканату, а до 1. грудня за дозволом акад. сенату. — Виспій музичний інститут тов. ім. М. Лисенка переносить ся з днем 15. с. м. до камениці в Ринку ч. 24.

Оповістки.

— **Від дяківського комітету.** На засіданю дня 4. жовтня с. р. рішив комітет, вибраний зїздом дяків з всіх трох галицьких епархій в 1908. р., по перше: скликати на день 18. с. м. збори деканальних відпоручників дяків всіх трох епархій до Львова, по друге: вїзвати всіх галицьких дяків, щоби безпроволочно вносили до краввого сойму на руки послів Івана Кивелюка і о. Корнила Сеника або других послів петиції отсего змісту: Високий Сойме! Низше підписаний просить, щоби Високий Сойм зволив вїзвати ц. к. Правительство, щоби в порозуміню з інтересованими

властями церковними в як найкоротшій часі в новелі до державного закону з дня 7. мая 1874 або в окремім законі узнало дяків і органістів церковними функціонарами, урегульовало їх права і обовязки і признало їм плату найменше 600 К річно.Місцевістьдня Підпис. На рубрум: До Високого краввого Сойму королівства Галичини і Володомирїї. НН, дяк в..... деканату..... епархії..... просить о зміну уставу конкуренційної.

— **Збори деканальних відпоручників дяків** з всіх трох галицьких епархій відбудуть ся дня 18. жовтня с. р. вї второк о год. 4. пополудни в забудованю св. Юра у Львові з отсим порядком: 1) Отворене зборів, 2) звіт з діяльности комітету, вибраного зїздом дяків в 1908. р., 3) обговорене дяківської справи, 4) внесенє учасників. — Подаючи то до відома інтересованих, просимо і звязуємо всіх дяків, щоби безпроволочно вїзвали в кожнім деканаті одного відпоручника і вручили ему легітимацию для вїказаня ся на зборах. Скликанєм деканальних дяків для вибору відпоручника повинен заняти ся деканальний агент, а як то неможливо, то дяк, що перебуває в місці Уряду деканального. Просимо уклиню Впр. оо. Душпастирів, подати до відома своїм дякам і вїзвати їх до вибору відпоручника, а також взяти ласкаво участь в зборах відпоручників у Львові, не котре просимо також і приклоняків дяківської справи. За комітет: *І. А. Давидович*, предсідатель, *Теодор Хоптяк*, секретар.

— **Іменованя і перенесеня.** Міністер внутрішних справ іменовував на трилїтний функційний період Найвисшої Ради адоровля звичайними членами тоїже Ради: професора медичн. хемії, радника двора д-ра Івана Горбачевського в Празі, проф. анатомії Каз. Костанецкого в Кракові і проф. дерматології д-ра Володимира Лукасевича у Львові.

Намісник перенїс старшого інженера Ів. Копистинського з Тернополя до Кракова, інженера Ів. Батицького з Нов. Санча до Львова і практиканта будівництва Алекс. Боберского зі Львова до Тарнова.

— **Вибори до повіт. ради** в Дрогобичи розписані з групи сільських громад (9 членів) на день 3. листопада, з групи міських громад (7) на 4. листоп., з групи промисловців (8) на 5. листоп. а з групи більшої посїлости (2) на 9. листопада.

Посмертні оповістки.

— **О. Нестор Іван Веселий**, монах Чину св. Вас. Бел., упокоїв ся по довгій недужі дня 2. с. м. в Дрогобичи. В. с. п.!

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Схаменувсь.

Картина з життя.
Списав сусід.

— Вам пора би оженитись.
— Гм!
— Дійсно, — жіночка се рай земский...
— Га! то...

* * *

— Не знаєш, посестро, чи Русини то католики? — питалась одної днини Ніля своєї подруги.

— Не кажу, але либонь так. Раз я десь чула, пригадю собі, що мають якісь церкви, а папоу у них відай чи не цар.

— Не може бути?
— Але я певна того. Або що?
— Та бо видиш...

— Говори, говори, нікому не скажу!
— Але пст... Хотять мене віддати замуж за Русина і то якогось навіть патриота.

* * *

Тимчасом сей патриот розчитувавсь в „Курері“ чи всепольскім „Слові“, та роздумував, чи не лучшеб було оженитись з Русинкою, бо то якось не йде так мало почуватись людиною.

Та вороги чоловіка (хто їх не має!) і щира любов зробили своє, довершили і усьвятили супруже.

Пібрались.
Щасливі.

Она вдоволена, що вї чоловік не перебарначає, славословить Красівських, Сенкевичів, Мічкевичів — а він, що ніхто не закидує ему гайдамаччини; ну і обов... бо посада гарна є ради льовляности.

* * *

— Та вже раз перестала бись мене мучити. Раз казав я, що у мене сьвято — не сьмієш шити!

— Ге?
— Кажу се, що чувш.
— Або..
— Або — бачиш?
Машина злетіла зі столика долів з великим гуком і тріскотом.
Пані в спазми. Шльохи і плач, — а очи повні зліз, злости і мести. Она сего не простить.
— Що стало ся, надоньку нещасливий..
Се питають задихані і стревожені служниця, мамка, нянька і послугачка.
— Нічо, Катре, пані заціпили — шитвом і машина... впала..
Служба глянула по собі. Порозуміла.

Пана хтось зганьбив, що позвалє жінці в руске сьвято шити.

Сму заблаглось мати й руску часопись. Дотепер, як позичив від кого, то читав два рази в рік. В дома, жінки ради, були самі всепольські (було їх чимало) — руске письмо кололо паню в очи — прямо забувалась на его вид.

Боже, як можна ненавидіти се, чого ся не знає! Ні, так довше лишитись не може.

Та серце-жіночка добре грає кумедию. Він не сьміє прямо сказати: Я записую руску часопись.

Стало ся.
— Що се?
— То, що видиш.
— Га, вороже, мені на збитки. Почекай.
— Не втікаю,
— Ще глузуєш?
— Зовсім ні — говорю поважно.
— Голубчику, авідки се взялось?
— Люба, не знаю.
— Скажи... я так тебе... Повіс ся відгомін начеб поцілуя.

— От, хтось ми записав. Я, бігме, сам по ню не писав.

— Знаєш що — покинь дурницю; напиши, що не приймаєш.

— Сего не вчиню.
— Зроби се для мене..
— Не могу..
— Янцю, чому мене мучиш?
— Я?
— Ти.

— Жінко, не верзи. І так сьвіт говорить, що сиджу під пантофлем. Не маю своєї волі — тебе слухаю.

— Нооо і... щооо?

— Що? Ти знаєш найлучше. Через тебе я чесним людям в вічи глянути не годен. Для тебе я даю провід польским „Соколам“ — всі шопки для твоїх очей, чи якої мари устроюю. А се сором і ганьба.

— Ге... а то від коли так рішучо почали ви говорити, паночку?

— Се тебе нічо не обходить. Від нині перестаю платити всякі „Слова“, а пишу ще по одну, свою часопись. Цур твому соколови!

— Мовчи, окаянний..
— Що плетеш?
— Ти ще не... стабілізований.

— Го, го, тим мене не здуршиш.
Роздав ся плач безмежної злости.

Виходу не було. Побачила, що програла вперше битву.

Вже й ніколи єї не виграє.

— Нужденнику!
— Е, йди з твоїми мріями.

— То не покаж ся?
— Говори, Климе — най твоє не гине.

— І-в-в-аан Іваном..

Телеграми

з дня 6. жовтня.

Відень. Цсар надав відручним письмом кн. Гогенберг, жені архієп. Франца Фердинанда, титул „Herzogin“ з додатком „Єї Високість“.

Загреб. Оборонець Гінкович зголосив іменем всіх засуджених за державну зраду жалобу неважності і жадав випущеня всіх увільнених на свободу.

Рим. Сьв. Отець виздоровів вже зовсім і нині приймав на послуханю.

Царгород. З Ємену доносять, що турецка армія звела битву з ватагами Арабів. По обох сторонах погибло коло 7.000 людей. До Ємену відійдуть нові відділи війська.

Тижневий звіт Торговельної і промислової палати про ціни збіжжя і продуктів у Львові від 27. вересня до 3. жовтня 1909:

	за 50 клг.	
Пшениця	12.50	— 13.00 К
Жито	9.20	— 9.50 К
Ячмінь броварняний	7.30	— 8.25 К
Ячмінь на пашу	7.00	— 7.50 К
Овес	7.00	— 7.50 К
Кукурудза	0.00	— 0.00 К
Просо	0.00	— 0.00 К
Горох до вареня	00.00	— 00.00 К
Горох на пашу	00.00	— 00.00 К
Бобик	0.00	— 0.00 К
Конюшина червона	120.00	— 170.0 К
Конюшина біла	120.00	— 170.0 К
Конюшина шведска	75.00	— 85.00 К
Тимотка	34.00	— 36.00 К
Ріпак зимовий	13.00	— 13.25 К
Насіне конопл.	00.00	— 00.00 К
Хміль старий	60.00	— 80.00 К
Хміль новий	165.00	— 185.0 К

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише туток і паперців з першої галицько-руської фабрики Евгєна Білінського в Збарзжж.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Севєні, 10% на школи і бурси тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по сьвященниках.

Держім ся покликую: Свій до свого!

Важне для Селян!

Від 500 до 1500 К машина до виробу цементового промислу. Одна машина виробляє дві дахівки на раз, денно 500 штук. Цегол 1500 до 3000 штук денно.

На складі:
Дім комісово-тоговельний
І. Зубика
18(12-?) Львів, ул. Млинарска ч. 2.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензаційна програма

від 16. до 30. вересня 1909.

Щоденно о 8. год. вечер представлено В неділі і сьвята 2 представлення о 4. год. по поз. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлено. Білети вчасніше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Ол. Барвіньский. Историчний огляд засновин Народного Дому у Львові (на основі жерел). — Ціна 80 сотиків.

Ол. Барвіньский. З останних десятиліть XIX віку. — Ціна 40 сот.

W sprawie uniwersytetu lwowskiego, list Edw. Gnięwosza, szefa sekcijnego ministerstwa wyznań i ośw. do Alexandra Barwińskiego — Ціна 10 сот.

Гомерово Одиссея, переклад Ніциньского Байди). Ч. I і II. — Ціна 4 К 40 с.

Метаморфози Овідія, переклад Сердешного. — Ціна 1 К.

Григорій С. Сковорода. — Ціна 30 с.

Кониський, Непримирина. — 40 с.

Куліш, Дон Жуан Байрона. — 40 с.

Антін Головатий, Уманця. — 30 с.

Шевченко, Наймичка, повість. — 60 с.

Княгиня — 30 с.

Проф. Ратміров. повість „Мордовця.“ — 40 с.

Оржешко, Великий, новела. — 50 с.

Йов, переспів П. Ратая. — 1 К.

Можна дістати через адміністрацію „Руслана“ або в книгарні Н. Товариства ім. Шевченка.

Бюро учительске і службове

Марії Немчиновскої, Львів, площа Академічна 3.

Образи Шевченка, Хмельницького, Ко-сенка від 6—200 К. Фігурки з гіпсу а 80 с і 1-20 К. Краватки, гєрдани, сорочки, фартушки, шапки сокільські і козацкі, альбоми, цєрфуми, спинки, брошки і шпильки з гербом, тутки і паперці різного рода поручають. — Склади „Сокільського Базару“ у Львові, Стрию і Станіславові.

Товариство взаїмного кредиту

„Дністер“

у Львові, ул. Руска ч. 20.

Телефон ч. 788.

засноване при Товаристві взаїмних обезпечень „Дністер“ в р. 1895 на підставі закона о стоваришенях з р. 1873.

Одвічальність членів обмежена до подвійної висоти уділу.

Цілею Товариства є уділюване кредиту своїм членам рільникам обезпеченим в „Дністрі“ від більше літ.

Проценти від вкладок 4%, без потручення податку рентового.

Вкладки приймає і виплачує Каса Дирекції Товариства в годинах урядових, від 8. до 2. год. в полудне.

Конто в Щадниці почтової ч. 35.527.

Конто жирове в банку австро-угор.

Вкладки щадничі К 2,848.890.—
Уділи членські К 262.994.—
Позички уділені К 3,396.002.—

Канцелярія Товариства отворені перед полуднем.

Розклад залізничних поїздів
важний від 1. мая 1909.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Тарнова	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:05	5:58	9:30
Черновець	—	—	—	6:40	12:20
Станіславова	5:45	—	—	—	—
Коломиї	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:45	4:25	—	11:00
Нустомит	7:29	11:45	4:25	10:15*	11:00
Самбора	8:00	9:57	2:00	—	9:00
Любіня	8:00	9:57	2:00	9:00	11:45*
Рава рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:05	1:15	5:00	9:25	10:10†
Брухович	7:10	10:05A	1:48B	4:50	8:20
Брухович	8:15	12:40	3:27B	5:30†	9:35B
Замної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50
На Підзамче:					
З Підволочиск	7:01	11:40	2:00	5:15	10:12
Бродів	7:01	—	2:00	5:15	10:12
Курович	—	—	11:19	—	9:39
Винник	8:07	—	11:19	3:26	9:39
Зі Львова відходять до					
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	8:20	10:40	2:16	8:00	11:10
Черновець	6:10	9:35	—	—	10:38
Черновець	—	9:10	2:23	—	2:50
Станіславова	—	—	2:50	—	—
Коломиї	—	—	—	6:00	—
Стрия	7:30	—	1:45	6:55	11:25
Нустомит	7:30	10:35*	1:45	8:55	11:25
Самбора	6:00	9:05	—	3:40	10:45
Любіня	6:00	9:05	2:15*	3:40	10:45
Рава рускої	6:14	11:05	—	—	11:35B
Янова	8:20	10:10	1:37†	3:40	6:30
Брухович	7:21	11:05	2:30B	5:50†	8:34B
Брухович	6:14	9:00A	12:41B	3:45	7:10
Замної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15
З Підзамча:					
До Підволочиск	6:35	11:00	2:31	8:29	11:32
Бродів	6:35	11:00	2:31	8:29	—
Курович	—	7:13	—	2:52	—
Винник	5:44	7:13	1:30	2:52	—

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — *) Лише в неділі і сьвята від 16/9 до 18/9. А) Лише в неділі і сьвята від 1/7 до 31/8. — Б) Лише в неділі і сьвята від 1/6 до 30/8. — В) В неділі і сьвята а від 1/6 до 30/8 щодень. — Г) Щоденно від 1/7 до 31/8. — З) Лише в неділі.